University of Mississippi
eGrove

Medieval Manuscript Fragments | General Special Collections

1250

Donatus (Aelius) Ars Grammatica Cum Commento Marginali Incerti Auctoris Fragmenta SAEC. XIII.

Aelius Donatus

Follow this and additional works at: https://egrove.olemiss.edu/medieval

Part of the Classical Literature and Philology Commons, and the Medieval Studies Commons

Recommended Citation
Donatus, Aelius, "Donatus (Aelius) Ars Grammatica Cum Commento Marginali Incerti Auctoris Fragmenta SAEC. XIII." (1250). *Medieval Manuscript Fragments*. 7.
https://egrove.olemiss.edu/medieval/7

This Book is brought to you for free and open access by the General Special Collections at eGrove. It has been accepted for inclusion in Medieval Manuscript Fragments by an authorized administrator of eGrove. For more information, please contact egrove@olemiss.edu.

1. 13th century
IV.372

ferrum has-
tam te-
nentem
sit et per
omnia similia:
ut si quis
aciem
dicat et
non addat
oculorum
exercitus aut
ferri
sit pre-
terea plu-
ribus mo-
dis, qui-
os per-
censere
nequimus
longum
in sinu
opteret

[illegible]

Metaplasmus est
transformatio quedam
recti solutique sermonis
in alteram speciem metri
ornatusve causa.

De metaplasmo

[illegible]

395.29

cuius consonans remanet, ut est:
omnipotens genitor tanto me me
crimine dixi dignum. Et tale
voluisti exprimere per quas fe-
rum dasian et psilen apud la-
tinos h vocali addita vel detracta
littera significat. De distinctionibus.

Tres sunt omnino positure vel
distinctiones quas thesis greci vo-
cant: distinctio, subdistinctio,
media distinctio. Distinctio est
ubi finitur plena sententia; cuius punc-
tum ad summum locum ponimus
littere. Subdistinctio est ubi
non multum superest de sen-
tentia quod tamen necessario
separatim mox inferendum sit;
cuius punctum ad imam littere
ponimus. Media distinctio est ubi
fere tantum de sententia superest quan-
tum iam diximus, cum tamen respiran-
dum sit; huiusmodi punctum ad medium
litere ponimus. In lectione tota se-
tentia periodos appellatur, cuius

[illegible]

punctis sunt: cola. et commata. vel est. mem-bra. et ce-siones

Posituræ et distinctiones idem sunt. positura a ponendo dicitur. quas greci thesis notant. thesis .i. graece positio latine. hoc est positurae puncta dicuntur. [illegible] intelligentia [illegible] distinguntur [illegible] Distinctio. Media distinctio. Subdistinctio [illegible] Subdistinctio est ubi non multum superest de sententia [illegible] Iubilate deo omnis terra. psallite dicite nomini eius date gloriam laudi eius. Distinctio est ubi punctum ad caput litterae ponimus [illegible] media distinctio dicitur [illegible] Media distinctio est ubi medietatem sententiae [illegible] periodos. clausula [illegible] circuitus [illegible] Colon dicitur membrum [illegible] Comma vero incisio [illegible] per colon media intelligitur distinctio. per comma subdistinctio [illegible] cola et commata in communi sermone [illegible] Ut Iubilate deo omnis terra. et reliqua [illegible] colon et comma [illegible] periodos dicitur vel clausula.

De barbaris

Barbarismus est una pars oratio-
nis vitiosa in communi sermo-
ne. In poemate methaplasmus.
Itemque barbarismus in nostra
lingua. in peregrina barbarolex-
is dicitur. ut siquis dicat mastru-
ga. cateia. magalia. camacus. Bar-
barismus fit duobus modis. pro-
nunciatione et scripto. His bip-
tertis quattuor species supponun-
tur. Adiectio. detractio. Inmu-
tatio. transmutatio litterae
sillabae. temporis. toni. Aspira-
tionis. per adiectionem litterae.

Barbarismus est una pars orationis vitiosa in communi sermone. In poemate methaplasmus. Attendendum est quod [illegible] barbarismum [illegible] in Grecia [illegible] barbarismus [illegible] vitia [illegible] In eodem loco [illegible] Communione barbarismus cum metaplasmo [illegible] una pars orationis vitiosa [illegible] in communi sermone [illegible] metaplasmus [illegible] soloecismo [illegible] in communi sermone [illegible] una pars orationis vitiosa [illegible] dixisse donatum quod dixit apostolus paulus. Si compatitur unum membrum compatiuntur omnia membra [illegible] In una parte barbarismus dicitur in poemate autem una pars corrupta metaplasmus [illegible] possumus dicere metaplasmum [illegible]

iectio. sine ulla vi rerum. ut ibant qua po-
terant. qua non poterant non ibant. Ma-
crologia est longa sententia res non necessari-
as comprehendens. ut legati non impetrata
pace retro unde venerunt domum re-
versi sunt. Tautologia est. eiusdem dic-
ti repetitio vitiosa. ut egomet ipse. Eclyp-
sis est defectus quidam necessariae dictionis.
quem desiderat posita sententia. ut hic letum
ipse est. u. loquebatur. Tapinosis est humi-
litas rei magnae. non id agente senten-
cia. ut penitusque cavernas ingentes. et
terrtum quae armato milite complent. Et
dulichias vexasse rates et gurgite in
alto. et pelides stomacho cedere nescit.
Cachosinteton est vitiosa compositio
dictionum. ut versaque iuvencum ter-
ga fatigamus hasta. Amphibolia est
ambiguitas dictionis quae fit aut per ca-
sum accusativum. ut siquis dicat. audi-
o secutorem retiarium superasse. aut
per commune verbum. ut siquis dicat
criminatur cato. vadatur tullius.
per distinctionem. ut vidi statuam au-

ob scena enunciatio vel in composita dictione sit vel in uno verbo ut numerum cum navibus aequat. Arrige aures pamphile. obscena .i. turpis enuntiatio. Cacemphaton dicitur [illegible] membris retulit ad aures dicendo. arrige aures pamphile. pamphila proprium nomen est. In compositione dictionis .i. in contextu partium fit cacemphaton. ut numerum cum navibus aequat. hoc .i. obscena enunciatio est. ut quidam volunt [illegible] Pleonasmos est adiectio verbi supervacui ad plenam significationem. ut sic ore locuta est. [illegible] dicitur pleonasmos [illegible] Perissologia est supervacua verborum adiectio sine ulla vi rerum. ut ibant qua poterant et qua non poterant non ibant [illegible] ibant qua poterant [illegible] quod quisquis [illegible] Macrologia est longa sententia res non necessarias comprehendens. ut legati non impetrata pace retro unde venerant domum reversi sunt. [illegible] legati non impetrata pace reversi sunt domum [illegible] pleonasmos perissologia et macrologia [illegible] Tautologia est eiusdem dictionis repetitio vitiosa. ut egomet ipse [illegible] ego ipse vel egomet [illegible] ego ipse legi [illegible] Eclipsis est defectus quidam necessariae dictionis quem desiderat posita sententia. ut hic letum ipse est .u. loquebatur [illegible] de sententia.

[illegible] legisse. cum .u. dicit egomet legi. vel.

372.24

Keil IV. 392.5

395.5

8

ſicut . s . e . x . ſextus roſcius. Appellati
uorum nominum multe ſunt
ſpecies . xxvii . alia ut corporalia
ſicut homo terra mare. alia incorpo
ralia ſicut pietas iuſticia digni
tas. alia ſunt prime poſitionis
ſicut mons ſcola. alia diriuatiua
ſicut montanus ſcolaſticus. alia
diminutiua ſicut monticulus
ſcolaſticulus. diminutiuorum nomi
num tres ſunt gradus quorum
forma quo magis minuitur
creſcat ſepe numerus ſillabarum
ſunt et que diminutiua quorum
origo non cernitur . ſicut fabu
la . macula . tabula . uinculum .
ſunt nomina tota grece declina
cionis ſicut themiſto . calipſo . pan .
ſunt tota conuerſa in latinam
regulam . ut polideuces . pol
lux . odiſſeus . uliſes . ſunt in
ter grecam latinamque formam
que notha appellantur . ſicut achil
les . agamemnon . ſunt alia

multitudine exercitus . preſſit ad bellum quod romanos [illegible] tam inter ce
teros ... [illegible] . xxx . sabine ... iam et uxores fu
erunt ... [illegible] ... gener et ſoceros
... mariros et parentes . fecerunt ... ad pacem confirmandam
... ut nomina romanorum ... prenomina ſabinorum et nomina
ſabinorum prenomina romanorum . Omnia prenomina aut ſingulis lit
teris notantur . uel oſtenduntur . ut . g . gaius . c . ceſar . gaios dice
bant uiros ... dicebant mulieres . et qui uiros ... [illegible]
... g . ut . c . tertium ... in feminas ... [illegible]
... c ſcribitur . ſed per g pronunciatur . ſicut et ... [illegible]
... c ſcribitur . ſed per g pronunciatur . Ceſar dictus eſt
a ceſone cum quia natus ſit a ceſo uentre matris ... a ceſo ele
phante quam ... nomine die natiuitatis illius . Nam elephas
aſſirorum lingua ... nominatur . Gaius ceſar ... eſt iulius imperator
lucius catilina . lucius prenomen eſt . catilina ... conſul romanorum
Aut binis . i . duabus ut . g . n . gneus . pompeius . gneus prenomen
eſt . pompeius ... neuus dicitur ... pompeius a neuo . i .
macula . quam habuit in facie ... quod prenomen a duabus
conſonantibus incipit ... ſcribuntur . ut . g n . gneus . Quando
uero ab una ſola ſcribitur . ut . l . lucius . m . marcus . Aut tribus
i . tribus . ut . s . e . x . Sextus roſcius . sextus prenomen eſt . roſcius
... eſt ... mihi loco ... eſt nomen numeri ... pro no
mine ... ſi conſonans ... litteris incipit prenomen
... medio ... ſextus ... ſcribuntur ...
... ſcribendi ...
... donec omnis dubitacio auferatur . Nam ſextus ſi primam
... dubitacio ... ſergius ... diceretur . Aut
quatuor . i . quatuor litteris . ut . s e . m . p . sempronius prenomen grecus
Appellatiuorum nominum ſpecies multe ſunt . ... ſpecies
... nominum ... appellatiuorum ſpeciebus ... ſecundum do
natum . xxvii . ſunt ſecundum priſcianum uero multo plures . Alia ut . ſe
corporalia ... dicuntur eo quod corporalem rem demonſtrant
ut homo dicitur ab humo . terra ... eo quod pedibus teratur . Mare
no ... ab amaritudine ... congregacio aquarum mare uocatur
Alia incorporalia que rem incorporalem demonſtrant ſicut pietas iuſti
cia ... pietas dicitur religio . i . cultus dei ... impius
dicitur irreligioſus ... deum ... peccator ... homo
impius . Dignitas . i . honor . Prime poſitionis . i . primitiua ...
dicuntur ... alia diriuantur ... mons ... Scola grece
latine uacacio ... uacant ... ſtudent . Nam uacat ...
... ſemper accipitur ... In pſalmo ... legimus . uacate
ingreco ... Alia diriuatiua . i . deductiua que
ab aliis diriuantur ... deducuntur . Nam diriuare ... deduce
... dirivata dicuntur ... riuulos deducuntur
... Ut montanus . homo qui in monte habitat . Sco
laſticus qui ſemper in ſcolis conuerſatur . Alia diminutiua que ab aliis

mea magna potencia ſolus . Nate
patris ſummi qui tela typhoia temp
nis . Epanalempſis eſt ubi in princi
pio uerſus poſita in fine repeti
cio ſicut ante ... claudi regis et an
te . Epizeuxis eſt eiuſdem uerbi in eo
dem uerſu ſine aliqua dilatione co
geminacio ſicut me me adſum qui feci
in me conuertite ferrum . Paronoma
ſia eſt quociencumque de nomine
aliud efficitur nomen uelut quan
dam declinatione ſicut nam inceptio
eſt amencium aut amancium .
Scheſis onomaton eſt multitudo
nominum coniunctorum quodam habitu
copulandi ſicut marſa manus pelig
na cohors feſtina uirum uis . Pa
ranomeon eſt cum ab hiſdem lit
teris diuerſa uerba ſumuntur ſicut o
tite tute tate tibi tanta tyranne
tuliſti . Omoeteleuton eſt cum ſimili
modo dicciones plurime finiuntur
ſicut eos reducere quam relinquere decreui
quam deſerere malui . Omoeoptoton

multa uerba in medio ſicut ante ... acceptum ... regis et ante ... Epi
zeuxis ... nullum uerbum in medio habet ... ſine mora ... repeta
tur ut me me adſum . Paronomaſia est quedam uelut de
nominacio ſicut nam inceptio eſt amencium aut amancium . Para
nomaſia ... de nominacione ... cum ... uno no
mine aliud efficitur . Nomen ... ſono ſimile ... ſenſu diſſimile ...
amencium ... et amancium ... ſimile ... ſenſu
diuerſa ſunt . Scheſis onomaton est multitudo nominum con
iunctorum quodam ambitu copulandi ſicut marſa manus
peligna cohors feſtina uirum uis . Scheſis onomaton ...
... nominum ... nomina ... alia ... poſita
parte ... ſicut eſt in hoc exemplo marſa manus
peligna cohors ... nomina ... iſta nomina ſunt . Para
nomeon eſt cum ab hiſdem litteris ... diuerſa uerba ſumun
tur ſicut . o . tite tute tate ... tiranne tuliſti ...
... exemplum ... o . tite .
tute . tate . tyranne tuliſti ... tanta ...
... poete eſt . Omoeoptoton eſt cum in ſimiles
caſus exeunt diuerſa uerba ... merentes flentes . lacrimantes
... Omoeoteleuton eſt cum ſimili modo dicciones
plurime finiuntur ſicut eos reducere quam deſerere malui ...
omoeoptoton ... omoeoteleuton ... omo
eptoton eſt quociens in ſimiles caſus uerba diuerſa exeunt .
ſicut merentes flentes lacrimantes commiſerantes ...
... omoeoteleuton ... plurima uerba
... ſimilem clauſulam ſicut eos reducere quam relin
quere ... quam deſerere malui . Poliptoton eſt multitu
do caſuum uarietate diſtincta ſicut littora littoribus contraria
fluctibus undas . Imprecor arma armis pugnent ipſique nepo
tes . Poliptoton ... multitudo caſuum ...
... ſicut eſt ... littora littoribus ... littora
... litoribus ... Hirmos eſt ... oracionis
tenorem ... ad ultimum ... ſicut principio celum
ac terras camposque liquentes lucentemque globum lu
ne titaniaque aſtra ... hirmos grece ... ſeries
uel continuacio quedam ... inchoat per plures
uerſus ... ad ultimum ponitur ſicut principio celum ac
terras camposque liquentes ... ſenſus per plures
uerſus nullo loco ... dicitur ... anime im
mortales ſunt ... ad corpora poſſunt reuerti . Poliſin
deton eſt multis connexa coniunctionibus diccio ſicut
acthamaſque thoas que pelidesque neoptolemus ... plu
res coniuncciones ponuntur . Poliſintheton ... Dia
liton . uel aſinditon eſt figura ſuperiori contraria
carens coniunctionibus ſicut ite ferte citi flammas date
uela impellite remos ... dialiton eſſe
poliſintheto ... plures habet coniunctiones ... aliquas

373.
21
398.7

est cum in similes casus exeunt uerba diuersa, ut merentes, flentes, lacrimantes
commiserantes. Polyptoton est multitudo casuum uarietate distincta, ut
litora litoribus contraria, fluctibus undas imprecor, arma armis: pugnent
ipsique nepotesque. Hirmos est series orationis tenorem suum usque ad ultimum
conseruans, ut principio caelum ac terras camposque liquentes lucentemque
globum lunae Titaniaque astra spiritus intus alit. Polysyntheton est dictio multis nexa
coniunctionibus, ut Acamasque Thoasque Pelidesque Neoptolemus etc.
Dialyton uel asyndeton est figura superiori contraria, carens coniunc-
tionibus, ut ferte citi flammas, date uela, impellite remos.

De tropis

Tropus est dictio translata a propria
significatione ad non propriam similitudinem or-
natus necessitatisue causa. Sunt autem tropi
xiii: metaphora, catachresis, metalempsis,
metonomia, antonomasia, epitheton,
synecdoche, onomatopoeia, periphrasis, hy-
perbaton, hyperbole, allegoria, homoeosis.
Metaphora est rerum uerborumque transla-
tio. Haec fit modis iiii: ab animali ad anima-
le, ab inanimali ad inanimale, ab animali ad in-
animale, ab inanimali ad animale. Ab ani-
mali ad animale, ut Tiphyn aurigam ce-
leris fecere carinae. Nam et auriga et gu-
bernator animam habent. Ab inanimali ad in-
animale, ut pelagus tenuere rates. Nam

De tropis. Tropus est dictio translata a propria significatione ad non propriam similitudinem ornatus necessitatisue causa [illegible]

Genus. numerus. figura. casus.

Communiter in initio [illegible]. Nomini accidunt sex, id est sex accidentia habet: genus, numerum, figuram, casum [illegible]. Qualitas in nomine dicitur eo quod quale sit illud nomen demonstrat [illegible]. Comparatio dicitur assimulatio [illegible]. Genus dicitur a generando, eo quod unum generetur ex altero [illegible]. Numerus dicitur a numerando [illegible]. Figura dicitur a fingendo uel componendo [illegible]. Casus dicitur a cadendo [illegible]

Nomen unius hominis
appellatio multarum uoca-
bulum rerum est. Quot modis
nomina generaliter dicuntur?
Qualitas nominum bipertita
est. Aut enim propria sunt nomina
aut appellatiua. Propriorum
nominum secundum Lati-
nos iiii sunt species: praenomen,
nomen, cognomen, agno-
men, ut Publius Cornelius
Scipio Africanus. Sunt et alia praenomina
quae singularibus litteris
notantur, ut G. Gaius, C. Caesar, L.
Lucius Catilina [illegible]
Gneius Pompeius [illegible]

Nomen unius hominis [illegible]. Vocabula [illegible]. Appellatio [illegible]. Nomen hic [illegible]. Hoc modo [illegible]. Quae sunt nomina propria [illegible]. Propriorum nominum secundum Latinos [illegible]. Praenomina [illegible]. Nomen dicitur [illegible]. Cognomen dicitur [illegible]. Agnomen dicitur [illegible]. Africanus [illegible]. Publius [illegible]. Cornelius a Cornelia matre [illegible]. Scipio [illegible]. Africanus agnomen est [illegible]

vocativo et ablativo. ab his autem pronomina que non per omnes casus declinantur ut eccum. eccam. ellum. ellam. eccos. eccas. cuius. cuia. cuium. cuiatis. nostratis. sunt et sine nominativo et vocativo ut sui. sibi. se. a se. sunt et nominativum habentia omnes casus preter solum vocativum ut ego. mei. mihi. me. a me. Nullum vero pronomen recipit comparationem quia nec qualitatem significat et quantitatem. Sunt preterea pronomina et articulos. hoc vero est secundum pronomina ea putantur que cum sola sint vice nominis complentur ut quis ille iste. articuli vero cum pronominibus aut nominibus aut participiis adiunguntur ut hic. huius. huic. hunc. ab hoc. et pluraliter hii. horum. his. hos. ab his. hec eadem pronomina et per articulos et per demonstrationem ponuntur. Sed et unus. alter. ullus. ambo. uterque. sunt autem hec nomina. sunt qui pronomina existimaverunt quia articulo in declinatione non indigent.

[illegible]

ullus. et hic ambo. De verbo.

Verbum est pars orationis cum tempore et persona sine casu aut agere aliquid aut pati aut neutrum significans. Verbo quot accidunt? Septem.

[illegible]

dexterior sinisterior. Sunt alia generalia ut corpus animal. alia specialia ut lapis homo lignum. alia facta de verbo ut doctor lector. alia participiis similia ut clemens sapiens potens. alia verbis similia ut comedo palpo contemplator speculator. Sed illa comparatione discernuntur hec casibus.

[illegible]

381.16

[illegible]

De comparatione

Comparacionis gradus sunt
tres. positiuus. comparati-
uus. superlatiuus. positiuus: ut
fortis. comparatiuus: ut fortior. su-
perlatiuus: ut fortissimus. sed co-
paratiuus gradus generis est sem-
per communis. comparantur
autem nomina que aut qualita-
tem significant aut quantitatem.
sed non omnia per omnes grad[us]
currunt. aliqua enim positiui gradus
tantum inueniuntur. ut mediocris.
aliqua positiui et comparatiui. ut senex
senior. aliqua positiui et superlatiui.
ut pius piissimus. nam pientior secun-
do gradu: magis ad libitum
ponimus. ut magis pius. aliqua
comparatiui et superlatiui. ut ulterior
ultimus. aliqua superlatiui tantum. ut
nouissimus. sunt extra hanc formam
sunt bonus malus. dicimus enim
bonus. melior optimus. ma-
lus peior. pessimus. Comparacio
nominum per se in comparatiuo

[illegible]

fere omnia. Masculinum. ut quis. femininum.
ut que. neutrum. ut quod. commune: ut qualis talis. trium
generum: ut ego tu sui. Numerus pronominibus
accidit uterque. singularis. ut iste. pluralis. ut isti. sunt
et numero communia. ut qui et que. dicimus enim
qui uir et qui uiri. que mulier et que mulieres. sunt
pronomina singularia. ut meus. tuus. suus. sunt tota
pluralia. ut nostri uestri. sunt ex parte singularia aut mei.
tui. sui. sunt ex parte pluralia. ut nos uos. Figura in pro-
nominibus accidit duplex. sunt enim simplicia. sunt
pronomina. ut quis. sunt composita. ut quisquis. Nam
composita pronomina secundum formam nominum ex ea
parte declinantur. qua pronomini fuerint casus nominatiui.
cuius rei exempla sunt. quisquis. quispiam. quis-
nam. aliquis. et cetera. Nam idem quod constat ex duobus
correptis. cum producitur: masculinum pronomen
esse eum accipitur. neutrum. ut hoc correptum pro-
nunciatum. ad dubium loco. persone finite
pronominibus accidunt tres. prima. ut ego. secunda.
ut tu. tertia. ut ille. sed persona prima et secunda generis
sunt semper omnis. sed persona prima mihi pronomine
cum est numeri singularis non habet uocatiuum
casum. pluralis habet. casus item pronominum sunt sex.
Nominatiuus. hic. Genitiuus. huius. Datiuus. huic. Accusatiuus. hunc.

[illegible]

De numero.

Numeri sunt duo, singularis et pluralis: singularis, ut hic sapiens; pluralis, ut hi sapientes. Est et dualis numerus, qui singulariter enuntiari non potest, ut hi ambo et hi duo. Sunt et nomina numero communia, ut res, nubes, dies. Sunt semper singularia generis masculini, ut pulvis, sanguis, cinis. Sunt semper pluralia, ut manes, quirites. Sunt semper singularia generis feminini, ut pax, lux. Semper pluralia, ut kalende, nundine, ferie, quadrige, nuptie, scope, scale. Sunt semper singularia generis neutri, ut pus, virus, aurum, argentum, oleum, triticum, et fere cetera que ad mensuram vel pondus referuntur, quamquam multa consuetudine usurpata sint, ut vina, mella, ordea. Sunt semper pluralia eiusdem generis neutri, ut arma, menia, Floralia, Saturnalia, Vulcanalia, compitalia. Sunt etiam positione singularia, intellectu pluralia, ut populus, concio, plebs. Sunt quedam positione pluralia, intellectu singularia, ut Athene, Thebe, Cume, Micene.

Numerus dicitur a numinando. De numero. [illegible]

Figure nominibus accidunt due, simplex et composita: simplex, ut doctus, potens; composita, ut indoctus, impotens. Componuntur autem nomina quattuor modis: ex duobus integris, ut suburbanus; ex duobus corruptis, ut efficax, municeps; ex integro et corrupto, ut ineptus, insulsus; ex corrupto et integro, ut omnipotens, nugigerulus. Componuntur etiam de compluribus, ut inexpugnabilis, imperterritus.

In declinatione compositorum nominum animadvertere debemus, ea que ex duobus nominativis composita fuerint ex utraque parte per omnes casus declinari posse, ut eques Romanus, pretor urbanus. Que ex nominativo et quolibet alio casu composita fuerint, ea parte declinari tantum qua fuerit nominativus casus, ut prefectus equitum.

[illegible]

De figura. [illegible]

377.2

377.2

vel senatus consultum, iurisprudentium. Est autem
ne ea nomina componamus quae iam composita sunt aut
componi non possunt. De vi casibus.

Casus nominum sunt vi. Nominativus, Genitivus,
Dativus, Accusativus, Vocativus, Ablativus. Ex his autem
duo recti appellantur, Nominativus scilicet et Vocativus.
Nam reliqui obliqui. Ablativum Greci non habent.
Hunc quidem Latinum non nulli sextum casum appel-
lant. Est autem Nominativus ut hic Cato, Genitivus ut
huius Catonis, Dativus ut huic Catoni, Accusativus ut hunc
Catonem, Vocativus ut o Cato, Ablativus ut ab hoc Ca-
tone. Sunt qui adiciunt et assumunt vii casum, qui est
ablativo similis sine praepositione, ab hoc sit ablativus casus
ab oratore venio. Septimus autem casus ora-
tore magistro. Sunt et formae casuales
sex, ex quibus sunt nomina alia monoptota,
alia diptota, alia triptota, alia tetraptota, a-
lia pentaptota, alia hexaptota. Sunt praeterea
aptota quae neque per casus neque per numeros decli-
nantur, ut frugi, nichili, nequam, fas, nefas,
nugas. Haec quoque sunt et nomina numerorum a quat-
tuor usque ad centum. Nam ab uno usque ad iiii per
omnes casus declinantur. Item a ducentis
et deinceps praeter mille. Sunt et nomina quae nomina

desinentia nominativo casu numero
singulari aut feminina sunt
et generis neutri, ut vertex, aut
neutrum et latinum est, ut sedile.
Nomen in i vocalem desinens
nominativo casu numero singulari
aut neutrum et graecum est, ut
sinapi, gummi, hoc nisi non
pluralis aut communis et ap-
toton, ut frugi, nichili.
Nomen in o vocalem desinens
nominativo casu numero singulari
aut masculinum est, ut Scipio,
aut femininum, ut Iuno, aut com-
mune, ut homo, papilio.
Nomen in u vocalem desi-
nens nominativo casu numero
singulari tantum neutrum est,
ut cornu, gelu, genu, spe-
cu, veru. Haec nomina quae
in consonantes desinunt
diversas regulas et mul-
tiplices habent.